

GRZEGORZ OLSZAŃSKI

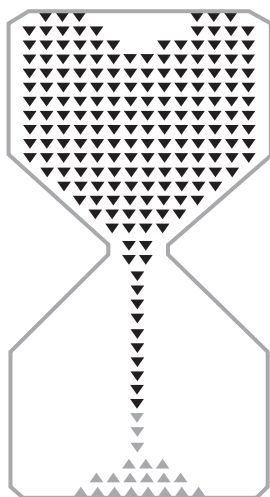
WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2015

WIEK MĘSKI: EPOPEJA ROZKŁADU

NR 3348

GRZEGORZ OLSZAŃSKI

WIEK MĘSKI: EPOPEJA ROZKŁADU

Motywy senilne w poezji polskiej po 1989 roku
(Marcin Świetlicki, Jacek Podsiadło i inni poeci)

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2015

Redaktor serii: Historia Literatury Polskiej
Marek Piechota

Recenzent
Adam Poprawa

życie, epopeja rozkładu ciała!
już myślałbyś, że wszystko wskazuje
na wspaniałe tory, a tu – w lustrze
wyszczersza się drugi podbródek. ojciec
twierdzi, że koło trzydziestki powinienem
przestać pisać, inaczej stanę się

„takim dupkiem jak Herbert”. ale jak nie
tworzyć urojonych piękności, kiedy każdym
nerwem czujesz flaczenie tej podstawowej.
dwadzieścia pięć przesikanych, przesmarkanych
i cielejących lat jako preludium, przez
kontrast podkreślające to, co dzieje się

potem. a mowa dopiero o stadium rozkładu
cynicznie nazwanym „wiekiem dojrzałym”!
nie wyobrażam sobie, żeby ktoś był w stanie
wyobrazić sobie starość, zanim tam się nie
znajdzie, unieruchomiony za stołem, krzyczący
„kelner! ja tego nie zamawiałem!”

Miłosz Biedrzycki

Nota bibliograficzna

Trzy spośród tekstów składających się na niniejszą książkę były już wcześniej (w nieco innych, zazwyczaj skróconych wersjach) drukowane lub zostały złożone do druku. Poniżej podaję miejsca publikacji:

U-chodzenie. W: *Góry i wędrowanie*. Red. J. PACUŁA. Bielsko-Biała 2014, s. 177–184.

Tłuszcz. O jednej z figur dyskursu geriatrycznego. W: *Romans z wierszem*. Red. P. ŚLIWIŃSKI. Poznań 2015 [w druku].

Leżenia. W: *Balaghan. Mikroświaty i nanohistorie*. Red. M. JOCHEMCZYK, M. KOKOSZKA i B. MYTYCH-FORAJTER. Katowice 2015 [w druku].

Indeks osobowy

A

Abramowska Janina 26, 48, 66, 96, 244, 294
Adamczewska Izabella 255
Adorno Theodor 89
Améry Jean 38, 61, 66, 121–123, 130–132, 152, 171–173, 176, 178, 183, 192–195, 203, 204, 208, 209, 226, 231, 233, 234, 244, 246, 260, 287, 289, 294
Anders Jarosław 156, 306
Arest Darek 108, 294
Ariés Phillipe 141, 203, 294
Aschoff [Karl Albert] Ludwig 34
Ashbery John 180
Asnyk Adam 36
Attridge Derek 309
Augustyn św. 208, 294

B

Babiński Andrzej 283
Bachelard Gaston 86, 97, 118, 138, 146, 147, 294
Bachórz Józef 194, 304
Bakalarz Dariusz 247, 305
Balcerzan Edward 24, 310
Bańko Mirosław 242, 299
Baran Bogdan 38, 66, 125, 130, 152, 171, 183, 208, 226, 236, 244, 253, 294, 298
Baran Marcin 12, 17, 18, 26, 29, 31, 39, 41, 43, 47, 49, 50, 52, 56, 60, 136, 142, 146, 149, 150, 153, 154, 162, 172, 174–179, 210, 212, 214–217, 219, 225, 226, 229, 230, 235–237, 245–

247, 253, 273, 274, 283, 289–291, 293, 303, 324
Barańczak Stanisław 13, 75, 81, 244
Barthes Roland 24, 88, 173, 249, 250, 254, 260, 294
Bataille Georges 309
Baudelaire Charles 89, 173, 294
Baudrillard Jean 62, 294
Bauman Zygmunt 66, 67, 144, 282, 294
Bąkowska Eligia 141, 203, 294
Beauvoir Simone de 33, 121, 178, 179, 186, 187, 196, 197, 199, 201–203, 208, 216–221, 224, 229, 267, 281, 294
Bednarek Magdalena 113–115, 294
Bellini Giovanni 172
Belting Hans 254, 294
Benjamin Walter 89, 236, 247, 252, 294
Berryman John 291
Bérulle Pierre 141
Beszterda Maria Magdalena 192, 294
Białostocki Jan 174, 175, 214, 237, 294
Białoszewski Miron 13, 23, 30, 78, 125–127, 201, 295, 298
Biedrzycki Mariusz 7
Biedrzycki Miłosz 5, 12, 18, 23, 26, 31, 41, 43, 46, 56, 132, 155, 293, 309, 324
Bielak Tomasz 75, 306
Bielik-Robson Agata 309
Bieńczyk Marek 88, 106, 156, 171, 173, 262, 294, 295, 301
Bieńkowski Zbigniew 9
Bissolo Francesco 172
Bittner Dariusz 44

Blake William 276, 305
Blaut Sławomir 169, 192, 298
Błoński Jan 35, 130, 152, 182, 183,
184, 295, 298, 304
Bocheński Tomasz 213, 295
Bois Jean-Pierre 33, 54, 57, 190, 223,
295
Bolecki Włodzimierz 63, 309, 310
Bomba Jacek 263, 295
Bordo Susan 55
Borgnine Ernest 291
Borkowska Ewa 23, 306
Borkowska Grażyna 8, 295
Borowczyk Jerzy 45, 92, 114, 188,
295, 296, 307
Borowiec Jarosław 104, 116, 117, 234,
295
Borowski Andrzej 45, 296
Borowski Tadeusz 78, 80, 295
Brach-Czaina Jolanta 51, 155, 156,
176, 295
Braidotti Rosi 201, 295
Bratkowski Piotr 48, 49, 188, 295,
302, 308
Brée Germanie 182, 295
Bréhant Jean 117, 295
Brodski Jozef 98, 295
Brodzka-Wald Alina 10, 26, 48, 244,
255, 301, 305, 307, 308,
Brontë Emily 159
Brückner Aleksander 197, 295
Bryl Mariusz 254, 294
Brzostowski Tadeusz 135, 145, 299
Brzozowska-Brywczyńska Maja 197,
296
Büchner Georg 159
Buczkowski Adam 309
Buczyńska-Garewicz Hanna 82—
84, 184, 209, 210, 232, 233, 295
Bugajska Beata 202, 217, 309
Burns Robert 159
Burska Lidia 41—44, 295
Burszta Wojciech 209, 295
Burzyńska Anna 309
Byron George 159

C

Cataluccio Francesco 47, 49, 50, 295
Ceronetti Guido 207, 295
Certeau Michel 99, 116, 117, 121, 295
Charbonnier Georges 67, 296
Chase Malcolm 263, 295
Chatterton Thomas 159
Chirpaz François 309
Chudak Henryk 146, 294
Chudzickia-Czupała Agata 228, 296
Chwin Stefan 26
Cichowicz Stanisław 177, 184, 231,
239, 294
Cichy Michał 28, 29, 306
Cieślak Tomasz 26, 82, 85, 153, 296,
302—304, 308
Cioran Emil 178, 296
Cohen Jeffrey Jerome 197, 296
Collins Jeff 199, 296
Curtis Jean Louis 121, 203
Curtius Ernst Robert 45, 296
Czaja Dariusz 50—52, 296
Czapliński Przemysław 58, 82, 242,
261—263, 266, 268, 271, 273, 281,
284, 296, 299, 309
Czechowicz Józef 61, 304
Czermińska Małgorzata 24, 30, 296
Czerniawska Olga 129, 296
Czudec Joanna 251, 306
Czyżak Agnieszka 13, 21, 25, 26, 30,
54, 122, 123, 157, 182, 202, 281, 296
Czyżewski Adam 80, 296

Ć

Ćwieluch Juliusz 42, 43, 111, 305

D

Dalasiński Tomasz 27, 28, 85, 189,
296
Datner-Śpiewak Helena 309
Dąbrowski Mieczysław 202, 296, 297
Dehnel Piotr 88, 298
Dembińska-Pawelec Joanna 98, 106,
296

Derra Aleksandra 201, 295
Derrida Jacques 199, 296
Descartes René 54
Dłuski Stanisław 74, 297
Douglas Mary 194, 297
Draaisma Douwe 217, 249, 262, 264—
267, 297
Dubisz Stanisław 245, 307
Dunin-Wąsowicz Paweł 85, 110, 309
Dybel Paweł 196, 297
Dyczewski Leon 37, 297
Dziadek Adam 23, 50, 65, 88, 89, 139,
155, 194, 201, 297, 303, 305, 306
Dziągiewska Małgorzata 129, 304
Dziuban Agata 50—52, 61, 297
Dziuban Zuzanna 89, 297
Dżurak Ewa 194, 297

E

Edwards Steve 250, 297
Eliade Mircea 84, 86, 297
Eliot Thomas Sterns 19, 164, 209,
Eriksen Thomas Hylland 217, 297
Eustachiewicz Lesław 160, 305

F

Falski Maciej 145, 248, 300
Fazan Jarosław 9, 10, 297
Feldberg Karolina 127, 297
Fellini Federico 47
Ferenc Molnár 187
Fiedler Leslie 24, 297
Filipczak Dorota 95, 297
Filipowicz Anna 144, 297
Flis-Czerniak Elżbieta 23, 297, 302
Foks Dariusz 179, 210
Fořta Martyna 197, 307
Fostowicz Michał 276, 277
Foucault Michael 24, 27, 36, 297
Fourier Jean Baptiste 24, 294
Frasaszek Andrzej 10, 15, 79, 129,
130, 135, 285, 298
Freud Zygmunť 14, 36, 141, 169, 257,
271, 297, 298
Fromm Erich 111

G

Gadamer Hans-Georg 25, 88, 256,
280, 298
Gadomska Barbara 86, 303
Garewicz Jan 142, 164, 218, 228, 246,
305
Gazda Grzegorz 305
Giddens Antony 309
Gide Andre 29
Gietka Edyta 129, 298
Gleick James 53, 298
Glensk Urszula 26, 298
Gleń Adrian 21, 23, 192, 217, 225, 297
Głowiński Michał 22, 66, 191, 193,
294, 298
Godzimirski Jakub 177, 184, 231,
239, 294
Goerke Natasza 8, 298
Goethe Johann Wolfgang 13, 22, 54,
299
Goffman Erving 309
Gogol Michaił 190
Gombrowicz Witold 29, 50, 130, 152,
213, 295, 298
Gomółka Anna 32, 58, 298, 304, 306
Gosk Hanna 10, 308
Góra Konrad 39
Gralewicz-Wolny Iwona 17
Grien Buldung 172
Grochowska Magdalena 61, 298
Grupiński Rafał 309
Grzebalski Mariusz 12, 17, 26, 29, 31,
39, 45, 69, 71, 75, 127, 155, 195—197,
210, 214, 218, 232—234, 248—254,
256—261, 264—273, 275, 289, 293,
299, 302
Gutorow Jacek 44, 78, 112, 151, 152,
298
Guze Joanna 173, 294

H

Hademann Oskar 309
Hajn Dariusz 279
Hamerski Wojciech 188, 296

Hartwig Julia 22, 243, 275, 298
Heidegger Martin 86, 89, 125, 141,
209, 232, 233, 253, 298
Herbert Zbigniew 5, 13, 19, 23, 25,
41, 49, 132, 167, 275, 298, 307
Hessel Franz 89
Hetman Grzegorz 43—45, 128, 298
Hilsbecher Walter 169, 191, 192, 298
Hobot-Marciniak Joanna 13, 22, 54,
299
Hofer Johannes 262
Holden William 291
Hołówka Jacek 31, 47, 300, 302
Hörisch Jochen 11, 246, 247, 299
Howard Ebenezer 80
Huber Steffen 11, 246, 247, 299
Huizinga Johan 135, 145, 299

I

Iser Wolfgang 58, 75, 299
Iwaskiewicz Jarosław 13, 19, 25, 36,
54, 56, 57, 62, 75, 139, 140, 165, 237,
299, 304

J

Jakubowska Emilia 114, 299
Jakubowska Honorata 33, 51, 55, 114,
129, 229, 303, 304
Jameson Frederic 209, 299
Janicka Anna 23, 306
Janion Maria 141, 265, 299
Jankélévitch Vladimir 177, 184, 231,
236, 239, 281, 299
Jannoud Claude 152
Jarmusch Jim 108, 109, 294, 306
Jarniewicz Jerzy 222
Jarosz Robert 280, 308
Jarzębski Jerzy 152, 227, 298, 299
Jarzyna Anita 137, 299
Jaworski Edward 58, 304
Jaworski Krzysztof 12, 26, 27, 31, 35,
45, 48, 53, 56, 157, 158, 179, 186, 195,
198, 199, 207, 208, 210, 212, 213, 215,
216, 227, 293, 310

Jaworski Marcin 102, 113, 116, 299
Jay Martin 16, 299
Jeffers Robinson 134, 135, 299
Jochemczyk Mariusz 78, 299, 312
Johnson Mark 142, 246, 247, 301
Jokiel Irena 21, 192, 225, 297, 301
Joplin Janis 42
Jouhandeau Marcel 217
Joyce James 65
Jung Carl Gustav 47
Jurewicz Oktawiusz 88, 305
Jusewicz-Kalter Ewa 262, 297
Juskowiak Piotr 80, 299

K

Kaczyński Marcin 230, 277
Kadłubek Zbigniew 92, 300
Kafka Franz 136
Kalaga Wojciech 23, 306
Kalicińska Małgorzata 7
Kałuża Anna 150, 153, 210, 213, 259,
299
Kamakawiwo'ole Israel 275
Kania Ireneusz 84, 152, 178, 296
Kaniewska Barbara 122, 296
Kasperski Edward 58, 209, 211, 299,
300
Kasprzysiak Stanisław 50, 295
Kazberuk Anna 263, 295
Keats John 159
Kennedy John 38
Kerouac Jack 68
Kępiński Antoni 187, 300
Kiec Izolda 309
Kirkwood Tom 202, 300
Kisiel Marian 310
Kita-Huber Jadwiga 11, 246, 247, 299
Kledzik Emilia 80, 114, 137, 193, 227,
228, 241, 295, 299, 300, 304
Klein Richard 147
Kleist Henryk 159
Klejnocki Jarosław 9, 12, 26, 27, 300
Klera Wiktoria 108, 300
Kłobukowski Michał 98, 295
Kłosiński Krzysztof 310

Kłosiński Michał 197, 300
Kmieciak Michalina 82, 88, 300
Knapiek Olga 197, 300
Koch Kenneth 108
Kocjan Krzysztof 248, 307
Kocowska Barbara 257, 298
Koehler Krzysztof 17, 35, 300
Köhler Wolfgang 168
Kokoszka Magdalena 312
Kolbuszewski Jacek 117, 300
Kołyшко Anna 98, 295
Konopnicka Maria 27, 53, 179, 213
Kopaliński Władysław 88, 300
Kopyt Szczepan 39
Kornhauser Julian 8, 9, 49, 101, 108,
300
Koronkiewicz Marta 278, 300
Kortko Dariusz 80, 300
Kosowska Ewa 58, 304
Kostkiewiczowa Teresa 255, 304
Kott Jan 122, 300
Koturbasz Barbara 65, 300
Kowalcz-Pawlik Anna 58, 299
Kowalczyk Alina 194, 304
Kowaleczko-Szumowska Monika 202,
300
Kowalewski Włodzimierz 50, 300
Kozicka Dorota 8, 243, 300
Koziołek Krystyna 176, 300
Koziołek Ryszard 197, 300
Kraśniński Zygmunt 143, 144, 164, 300
Kristeva Julia 145, 248, 300
Królak Sławomir 62, 294
Kruk Stefan 23, 297
Krzemieniowa Krystyna 255
Krzyszowski Tomasz 142, 247, 301
Krzyżowski Janusz 34, 300
Kubisiowa Katarzyna 7, 303
Kubler George 31, 34, 300
Kuczok Wojciech 26
Kujawińska-Courtney Krystyna 309
Kulmowa Joanna 61
Kunce Aleksandra 92, 97, 300
Kundera Milan 262, 301
Kunz Tomasz 76, 102, 227, 301

Kuźma Erazm 24, 301
Kwapisz-Williams Katarzyna 309

L

Lacan Jacques 88, 169, 199, 297
Lacoue-Labarthe Philippe 15, 301
Lakoff George 142, 246, 247, 301
Léautaud Paul 179
Legeżyńska Anna 13, 16, 17, 26, 31,
41, 58, 71, 82–84, 86, 98, 103, 112,
216, 237, 241–244, 254, 256, 257, 267,
274, 275, 281, 283, 285, 286, 299, 301,
310
Lejeune Philipp 171
Lem Stanisław 44
Leońska Lidia 37, 304
Leśniewski Norbert 282, 294
Leyk Anna 157, 307
Linda Bogusław 11
Linkman Audrey 254, 301
Lipska Ewa 237, 244
Lipska Maria 61
Lis Renata 24, 294
Lorek Marta 309
Lowry Malcolm 75, 80, 149, 297
Loyola Ignacy św. 24, 294
Lubelska Magdalena 24, 296
Lyotard Jean-François 89, 92, 301

Ł

Ładoń Monika 311
Ławrynowicz Zygmunt 135, 299
Ławski Jarosław 23, 306
Łebkowska Anna 24, 54, 58, 296, 301
Łukasiewicz Jacek 126, 301, 310
Łukasiewicz Małgorzata 256, 280,
298
Łykawa Krzysztof 33, 301
Łysak Alina 36, 307

M

Machand Manuel 148
Machej Zbigniew 83, 151
Maciejowski Marcin 107

Magala Sławomir 251, 254, 306
Majeran Tomasz 28, 68, 76, 298, 301
Makowski Mirosław 280, 308
Makuszyński Kornel 48
Maliszewski Karol 27, 67, 74, 77, 83,
90–92, 101, 102, 113, 160–162, 189,
207, 301, 310
Man Paul de 29
Mann Thomas 152, 209
Mańkowski Jerzy 256, 302
Márai Sandor 201, 301
Marcela Mikołaj 197, 198, 200, 300
Marcinkiewicz Paweł 55, 97, 231,
290, 301
Marczewska Katarzyna 19, 33, 190,
196, 223, 295, 302
Margański Janusz 15, 199, 301, 309
Markiewicz Henryk 24, 297, 311
Markowski Michał Paweł 14–16, 24,
27, 58, 156, 260, 287, 294, 297, 302,
308, 310
Markowski Mirosław 280, 302
Mason Tony 188, 302
Matuszewski Krzysztof 36, 297
Mauriac François 217
Mayblin Bill 199, 296
Mazan Bogdan 45, 302
Mead Margaret 47, 302
Melchior-Bonnet Sabine 167, 168, 171,
302
Memling Hans 172
Michalska Anna 37
Michalski Krzysztof 256, 298, 310
Michałowski Piotr 189, 257, 302
Mickiewicz Adam 84, 164, 199, 302
Mielczarek Andrzej 202, 302
Mielhorski Robert 28, 302
Międzyrzecki Artur 61, 304
Migasiński Jacek 309
Miłosz Czesław 13, 14–16, 23, 25, 31,
41, 54, 61, 148, 212, 237, 243, 302, 307
Minois Georges 18, 19, 33, 40, 46, 53,
54, 57, 196, 202, 302
Minturno Antonio Sebastiano 256,
302

Molnár Ferenc 187
Montaigne Michel de 33, 141, 190,
223, 295, 302
Morawińska Agnieszka 66, 307
Morrison Jim 42
Mościcki Paweł 247, 294, 309
Musiał Grzegorz 8, 302
Mytych-Forajter Beata 312

N

Nalewajk Żaneta 209, 299
Nasiłowska Anna 57, 302
Nawarecki Aleksander 20, 23, 56,
65, 139, 151, 155, 194, 201, 302–306
Nawrocka Ewa 310
Nietzsche Friedrich 36, 68, 131, 152,
196, 297, 303
Niewiara Aleksandra 40, 303
Niezabitowski Marek 37, 129, 303
Norberg-Schulz Christian 86, 303
Norwid Cyprian Kamil 151, 221
Novalis 151
Nowacki Dariusz 128, 298
Nycz Marek 80, 300
Nycz Ryszard 14, 15, 24, 27, 30, 54,
58, 156, 301–303, 308, 310

O

Oakeshott Michael 16
Ochab Maryna 97, 138, 207, 294,
295
O'Hara Frank 42
Okopień-Sławińska Aleksandra 66,
294
Olejniczak Józef 19, 20, 155, 229, 303,
305, 306
Olsen Bjørnar 252, 303
Olszański Grzegorz 38, 114, 303, 311
Olszewski Michał 75, 270, 303
Opacka-Walasek Danuta 211, 303
Opacki Ireneusz 252, 303
Orłowski Hubert 252, 294
Orska Joanna 13, 26, 27, 29, 30, 67, 85,
268, 303, 310

Osiecka Agnieszka 221
Ostaszewski Robert 241, 303
Ostrowski Witold 309

P

Pacuła Jarosław 312
Panas Paweł 106, 118, 119, 137, 200,
303
Pascal Błażej 110, 304
Pasolini Pier 188
Pawelec Dariusz 136, 151, 255, 256,
304, 311
Peckinpah Sam 291
Pietrych Krystyna 26, 82, 153, 296,
302–304, 308
Piłsudski Józef 151
Piotrowiak Miłosz 19, 304
Pióro Tadeusz 44
Piwińska Marta 194, 304
Platon 54, 258
Plezia Marian 198, 305
Podemski Krzysztof 66, 304
Podsiadło Jacek 1, 3, 7, 9, 11, 12, 18,
26–29, 31, 35, 39, 41, 43–45, 48, 49,
53, 55, 56, 59, 67, 68, 71–73, 75–79,
81–83, 85, 87, 90–95, 97–101, 120,
121, 127, 128, 131, 134, 146, 148–150,
155, 158, 160–164, 174, 177, 180, 187–
190, 196, 197, 202, 205, 210, 212, 214–
216, 222, 227–232, 244, 256, 258,
273–277, 283–290, 293, 296, 298,
301, 302, 304, 306, 307, 310, 323, 324
Pokorny Julius 15
Polkowski Jan 83, 110, 151, 152, 304
Pop Iggy 108
Popiołek Katarzyna 228, 296, 304
Poprawa Adam 126, 304
Pospiszyl Kazimierz 257, 298
Preisner Zbigniew 127
Prejs Bogdan 49
Proust Marcel 121, 170, 182–184,
186–188, 198, 204, 207, 209, 260,
295, 304
Próchniak Paweł 139, 242, 276
Próchniak Piotr 228, 304

Przybylski Ryszard 19, 31, 32, 54, 55,
97, 116, 117, 121, 139, 231, 304
Przybyszewski Stanisław 196, 297
Przymuszała Barbara 310
Pucek Robert 249, 297
Puchalska Mirosława 255, 305
Pułka Tomasz 39
Pysz Robert 75, 306

Q

Queneau Raymond 66, 67, 296

R

Raciniewska Alicja 33, 129, 299, 303,
304
Ratajczak Wiesław 44, 92, 307
Rawecka Jadwiga 80
Rawecki Marek 80
Reeve Henryk 143, 144, 164,
Rejniak-Majewska Agnieszka 16, 299
Rembowska-Płuciennik Magdalena
58, 304
Restak Richard 35, 304
Reszke Robert 14, 141, 298
Rilke Rainer Maria 256, 280
Rimbaud Artur 61, 304
Robert Maciej 250, 302
Rogowski Łukasz 33, 129, 299, 303,
304
Rogoziński Julian 149, 182, 207, 294,
304
Rolland Romain 110
Romanowski Łukasz 309
Roszak Joanna 80, 114, 137, 193, 227,
228, 241, 295, 299, 300, 304, 305, 308
Rougemont Denis 160, 305
Różewicz Tadeusz 13, 21–23, 25, 41,
49, 54, 78, 103, 126, 237, 275, 298,
305, 307
Ruta Karolina 40, 155, 305
Rutkowski Maciej 258, 299
Ryan Robert 291
Rybak Magdalena 259, 305
Rybczyński Witold 86

Rybicki Robert 278, 298
Rygielska Małgorzata 32, 298, 306
Rymkiewicz Jarosław Marek 13, 23,
199, 307

S

Sade Donatien-Alphonse-François 24,
294
Saramonowicz Małgorzata 181, 182,
305
Sarnowska-Temeriusz Elżbieta 256,
302
Schelling Friedrich Wilhelm 255
Schilder Paul 168
Schlegel August Wilhelm 193
Schopenhauer Artur 11, 142, 164,
218, 228, 229, 246, 305
Sedláček Tomáš 246, 247, 305
Seeger Pete 9
Semczuk Małgorzata 255, 305
Sendecki Marcin 17, 26, 29, 49, 157,
158, 303, 305
Shallcross Bożena 252, 303
Shapiro David 108
Shaw Christopher 263, 295
Shelley Percy Bysshe 159
Shusterman Richard 54, 178
Sierocka Beata 88, 298
Sikorski Janusz 252, 294
Simmel George 89
Skeat Walter 15
Skrendo Andrzej 22, 25, 193, 239,
305
Skwarczyńska Stefania 145, 305
Sloterdijk Peter 9
Sławek Tadeusz 65, 123, 139, 141,
155, 193, 194, 201, 203, 217, 222, 223,
225, 226, 305
Sławiński Janusz 27, 125, 126, 305
Smarzowski Wojciech 7
Smulski Jerzy 28, 306
Sobolewska Anna 255, 305
Sobolewski Tadeusz 108, 109, 306
Soćko Joanna 197, 300, 301, 304
Sokół Grzegorz 217, 297

Sontag Susan 156, 251, 254, 255, 306
Sosnowski Jerzy 8, 12, 27, 91, 300,
306
Sośnicki Dariusz 17, 29, 91, 97, 113,
128, 256, 306
Spinoza Baruch 167
Spólna Anna 75, 230, 306
Spólny Jacek 147, 300
Staff Leopold 13, 21, 22, 68, 298, 303,
305
Stala Marian 8, 26, 35, 75, 78, 83, 85,
151, 306, 310
Stamirowska Krystyna 24, 297
Starobinski Jean 262
Stępień Tomasz 176, 300, 305, 310
Stiegler Bernd 251, 253, 306
Strosberg Hans 80
Strzyżewski Mirosław 8, 306
Styszyńska Zofia 33, 178, 186, 208,
229, 267, 294
Sudolska Urszula 117, 295
Sudolski Zbigniew 144, 164, 300
Sumacz-Dobrowolska Barbara 144,
306
Susułowska Maria 37, 187, 306
Szacki Jerzy 309
Szalewska Katarzyna 211, 306
Szarota Zofia 32, 34, 54, 306
Szary-Matywiecka Ewa 255, 305
Szatur-Jaworska Barbara 34, 35, 306
Szewczyk Łukasz 68, 307
Szladowski Marek 20, 21, 192, 217,
225, 297, 301, 305, 307
Sztukiecka Grażyna 23, 307
Szymański Michał 7, 128, 129, 307
Szymborska Wisława 7, 13, 49, 275
Szymutko Stefan 16, 65, 136, 252,
253, 307

Ś

Śliwiński Piotr 10, 27, 43, 48, 68, 74,
76, 81, 82, 84, 96, 97, 101, 107, 109,
111, 119, 126, 137, 143, 157, 192, 200,
227, 240, 241, 243, 259, 294–297,
299–304, 307, 312

Śliwka Krzysztof 7, 12, 17, 26, 31, 67,
69, 70, 72, 73, 75–77, 155, 222–225,
274–281, 293, 298, 308, 324

Śnieżko Dariusz 309

Śpiewak Paweł 309

Świeściak Alina 126, 128, 239, 240,
307, 310

Świetlicki Marcin 1, 3, 7, 10–12, 17,
18, 26–29, 31, 35, 37, 39–46, 48, 49,
56, 59, 60, 63, 67–73, 75, 76, 79–87,
90, 101–120, 123, 125–140, 146–
149, 151, 152, 154, 155, 157, 175–177,
191–200, 205, 210, 211, 218, 220–
234, 236, 237, 239–245, 253, 260,
273, 274, 282, 286–309, 321, 323, 324

T

Tarnowski Karol 182, 295

Tatarkiewicz Anna 146, 294

Tekieli Robert 83, 151

Telicki Marcin 58, 299

Thiel-Jańczuk Katarzyna 99, 295

Thomas Luis Vincent 248, 307

Timoszyk-Tomczak Celina 217, 307

Tischner Józef 127

Tkaczyszyn-Dycki Eugeniusz 28,
153, 302

Trznadel Jacek 249, 294

Tuan Yi-Fu 66, 82, 96, 97, 307

Turlejska Elżbieta 35, 304

Turnau Grzegorz 127

Turner Victor 15, 307

Tynecka-Makowska Słowinia 255,
305

U

Umińska Bożena 199, 296

Uniłowski Krzysztof 128, 298

Urbanowski Maciej 160, 307

V

Valéry Paul 179

Vigarello Georges 157–159, 307

W

Waits Tom 108

Walas Teresa 54, 301, 310

Wallis Mieczysław 23, 31, 56, 168,
170, 172, 307, 308

Wallon Henri 168

Warkocki Błażej 102, 113, 115, 116,
308

Wąsążnik Michał 280, 308

Wasilewska Anna 67, 296

Wasilewska Wanda 151

Wencel Wojciech 48, 308

Werner Andrzej 10, 308

Wesołowska Elżbieta 23, 306

Węgrzyniak Anna 176, 300

Whitman Walt 69, 108

Wieczorkiewicz Anna 50, 65, 67, 74,
198, 201, 308

Wieczorkowska-Tobis Katarzyna 37,
308

Wiedemann Adam 12, 26, 31, 142–
145, 193, 293, 310, 311

Wilczyk Wojciech 35

Wilkoszewska Krystyna 89, 297

Winehouse Anne 42

Winięcka Elżbieta 112, 114, 116, 241,
308

Witkowski Michał 156, 157, 308

Witkowski Przemysław 39, 308

Włodarczyk Rafał 36, 308

Wodecka Dorota 11, 301

Wojaczek Rafał 153

Wojciechowski Konrad 280, 308

Wojda Dorota 198, 308

Wojdecki Janusz 161

Wolf Naomi 198

Wolska Dorota 311

Wołek Tomasz 188, 308

Woolf Virginia 209

Woźniak-Łabieniec Marzena 45, 308

Woźniak Zbigniew 37, 304, 308

Wójcik Tomasz 10, 13, 14, 16, 19, 21,
25, 56, 105, 111, 171, 172, 202, 264,
266, 296, 297, 308, 323

Wróblewski Grzegorz 12, 26, 31, 43,
44, 128, 159, 210—213, 218—220,
222, 293, 298, 311, 324
Wysłouch Seweryna 122, 296

Z

Zabielski Łukasz 23, 306
Zadura Bohdan 44, 210, 299, 308
Zagajewski Adam 40
Zajac Stanisław 20, 155, 229, 303,
305, 306
Zaleski Marek 75, 78, 79, 243, 249,
250, 254, 262—265, 267, 268, 270,
271, 308,
Zarębianka Zofia 119, 308
Zawada Andrzej 25, 308

Zawada Filip 7, 308
Zawadzki Andrzej 24, 308
Zdanowicz-Cyganiak Katarzyna 82,
308
Zeidler-Janiszewska Anna 156, 302
Zierkiewicz Edyta 36, 307, 308
Ziębiński Robert 222, 240, 303
Ziomek Jerzy 310
Zrałek Maria 129, 304
Zwierzdzyński Marcin 250, 297
Zwinger Theodor 262
Zych Adam 34, 36, 37, 202, 302, 306

Ż

Žižek Slavoj 199, 309

Grzegorz Olszański

The Age of Manhood: The Epic of Decay
Motifs of Senility in Polish Poetry After 1989
(Marcin Świetlicki, Jacek Podsiadło, and Others)

Summary

For millennia, the old age has constituted one of the primary topics in literature, and there are several works written by the literary scholars after 1989 and devoted to that theme which are still widely read and highly regarded by the public. Numerous conferences and collective volumes on the issue of the old age (such as *Reaching Maturity. The Old Age in Polish and Foreign Literature, The Existential Experience of Old Age, or Return to the Old Age...*) as well as several published monographs (such as *The Gesture of Goodbye* by Anna Legeżyńska, *Later Works of Great Poets* by Tomasz Wójcik, *In Our Old Age* by Agnieszka Czyżak) testify to the ever-increasing popularity of that topic in literary studies.

The Age of Manhood: The Epic of Decay. Motifs of Senility in Polish Poetry After 1989 (Marcin Świetlicki, Jacek Podsiadło, and Others) by Grzegorz Olszański on the one hand offers a similar type of reflection, but at the same time it constitutes a radical departure from a particular approach to the topic of old age. Its similarity lies in the topic of the study, which also concerns an attempt at the analysis of literary representations of the old age — an attempt born of the conviction that the old age and the process of aging influence the development of literature (since they influence the choice of topic, the construction of the subject, as well as genological and language choices, etc.), and that they constitute some of the key experiences in the human existence, while works of literature facilitate a better understanding of those issues. It is particularly important due to the fact that the majority of the theoretical studies on the old age in literature are devoted to the nature of the relationship between the real world and the world of fiction, and thus convey (in more or less straightforward terms) the opinion that the reality of the work of fiction can express something which reaches beyond the imaginary world inhabited by the characters — an aspect which seems of crucial importance, given the cultural and anthropologic character of Olszański's book.

This fundamental similarity should not, however, invalidate the equally fundamental differences. Even though there are numerous books and studies on the theme of the old age in Polish literary studies, the vast majority of those analyses are devoted to literary works which not only reflect on that last stage of the human existence, but also are written by elderly authors; it seems, therefore, as if the literary scholars, who usually tend to avoid the biographical bias in their interpretation, have consistently allowed for an exception in this particular case. This particular book, however,

whose aim is to reconstruct the circumstances in which the senile subject has been born, required a significant shift in accents. As a result, the analysis shifted from the emphasis on the state ("I am old") to the emphasis on the process ("I am getting old").

It would be impossible to achieve that objective without the unorthodox selection of poets whose works have been subject to interpretation, even more so, considering that the poetry of Marcin Świetlicki, Jacek Podsiadło, Marcin Baran, Krzysztof Śliwka, Mariusz Grzebalski, and Krzysztof Jaworski (as well as several poems by Miłosz Biedrzycki, Grzegorz Wróblewski, and Adam Wiedemann) has never before been read in this particular context, given the age of the authors and the still distant prospect of aging. The abovementioned poets belong neither to one generation (a highly controversial category in itself when applied to writers who debuted after 1989), nor to a particular group (such as a group of writers connected with a particular periodical, book series, place, etc.). Despite the explicit ties of friendship and easily noticed similarities (coming from a more or less similar literary tradition, the aversion to what is generally considered to be literary language and high diction, narrative qualities, references to conversational poetics and quotidian writing), the strong individual authorial signatures emphasise the differences instead of the similarities. The unorthodox choice of subject matter, however, does not imply a lack of justification. What prompted that choice and validated the decision to focus on this particular exemplificative material was the more and more pronounced existence of lyrical situations, images, themes or figures whose essence lies in the experience of crossing the "streak of shadow," the acute sensation of a dramatic loss of the allotted time and the feeling of identity transformation. In fact, one of the first symptoms of aging — which often comes as a surprise even to the most well-adjusted of people — is a gradual crisis of identity. It would be possible, therefore, to claim that the state of a certain lack of coherence experienced by the subject constitutes one of the major topics approached by the vast majority of literary works devoted to the process of aging. And it is no different in this case. Quite the contrary, it could be said that the multifaceted analysis of the metamorphoses undergone by the aging subject constitutes one of the chief organising principles as far as the plot of this book is concerned. The use of this particular word is justified by the attempt at creating a coherent totality as well as the narrative dimension of the selected poems, which — when read together — create a certain dominant order, contributing to the emergence of a polyphonic, if fragmentary, narrative. It is, however, a narrative that can be only classified as literary anthropology, since — following the idea that fiction can sometimes constitute the best vehicle for the truth — the narratives about the poems and their protagonists are at the same time narratives about the creators as well as the world in which those poems were originally created.

Grzegorz Olszański

Das Mannesalter: die Geschichte des Zerfalls.
Senile Motive in polnischer Poesie nach 1985
(Marcin Świetlicki, Jacek Podsiadło u.a.)

Zusammenfassung

Das Greisenalter ist eins der uralten Themen der literarischen Werke und es wurde von den Literaturwissenschaftlern mindestens seit 90er Jahren des 20.Jhs sehr gern beschrieben. Von der Interesse an dem Thema zeugen sowohl zahlreiche Konferenzen und mehrere Sammelbände (z.B. die nach den Konferenzen veröffentlichten Bände: *Dojrzewanie do pełni życia. Starość w literaturze polskiej i obcej* (dt. *Reifen zum prallen Leben. Das Greisenalter in polnischer und fremder Literatur*), *Egzystencjalne doświadczanie starości* (dt. *Existentielles Erfahren des Alters*) oder *Starość raz jeszcze...* (dt. *Nochmals zum Greisenalter...*) als auch die dem Greisenalter gewidmeten Bücher (z.B.: *Gest pożegnania* (Die Abschiedsgeste) von Anna Legeżyńska, *Późna twórczość wielkich poetów* (dt. *Spätere Werke von großen Dichtern*) von Tomasz Wójcik, *Na starość* (dt. *Im Alter*) von Agnieszka Czyżak).

Das vorliegende Buch von Grzegorz Olszański passt einerseits in den oben genannten Charakter der Überlegungen hinein, andererseits aber weicht von ihm sehr deutlich ab. Früher erwähnte Publikationen versuchen zwar, das Alter literarisch zu schildern, denn ihre Autoren sind der Meinung, dass das Alter und die Alterung für die Literatur nicht ohne Bedeutung sind. Sie beeinflussen sowohl die angesprochenen Themen, den Aufbau des Subjektes, als auch die sprachlichen oder genologischen Wahlen etc. Das Greisenalter ist eine der wichtigsten Erfahrungen des menschlichen Lebens und literarische Texte erlauben, diese Erfahrung besser zu verstehen und kennenzulernen. Es ist insofern wichtig, als das Wesen der meisten über das Alter handelnden Werke ist die Aktualisierung der Zusammenhänge zwischen der realen Welt und der dargestellten Welt und damit die mehr oder weniger deutlich verbalisierte Ansicht – was im Hinblick auf kulturkundlichen und anthropologischen Charakter des Buches von Olszański besonders beachtenswert ist – dass die Wirklichkeit des literarischen Werkes etwas Wesentliches nicht nur von der Wirklichkeit, in der die literarischen Helden leben, zu sagen hat.

Die grundlegende Ähnlichkeit sollte aber die genauso grundlegenden Unterschiede nicht ausgleichen. Obwohl es nämlich an den, das interessante Motiv in polnischer Literaturwissenschaft betreffenden Bücher und Studien nicht fehlt, sind die meisten von ihnen den Werken gewidmet, die diese letzte Periode der menschlichen Existenz schildern und von den Schriftstellern im fortgeschrittenen Alter geschaffen wurden. Im vorliegenden Buch bemüht sich sein Verfasser, die Umstände von der Entstehung

des senilen Subjektes darzustellen, was ihn gezwungen hat, die Schwerpunkte anders zu platzieren. Zum Gegenstand der Deskription wurde zwar nicht der Zustand („ich bin alt“) sondern vor allem der dazu führende Prozess („ich werde alt“).

Diese Absicht konnte nicht verwirklicht werden, wenn zur Interpretation die oft umstrittenen Werke nicht gewählt wurden. Diese Wahl war strittig, denn die Gedichte von Marcin Świetlicki, Jacek Podsiadło, Marcin Baran, Krzysztof Śliwka, Mariusz Grzebalski und Krzysztof Jaworski (und auch gelegentlich genannte Werke von Miłosz Biedrzycki, Grzegorz Wróblewski und Adam Wiedemann) wurden bisher wegen deren Alters und weiter Altersperspektive noch nie auf diese Art und Weise analysiert. Es sind zwar Dichter, die weder dieselbe Generation (in Bezug auf die nach 1989 debütierenden Schriftsteller löste diese Kategorie immer heftige Kontroverse) noch dieselbe Formation (wenn man unter dem Begriff z.B. die Gruppe der mit einem bestimmten Ort, bestimmter Publikationsreihe oder einem bestimmten Periodikum etc. versteht) vertreten. Trotz der nicht unbedeutenden Freundschaftsbande und gemeinsamen Merkmale (die mindestens in einem bestimmten Stadium ziemlich ähnliche literarische Tradition, Widerwillen gegen literarische Sprache und übertriebene Diktion, Narrativität, Bezugnahme auf Gesprächspoetik und tägliche Aufzeichnungen) haben deutliche Hervorhebungen der Autoren zur Folge, dass die zu analysierten Dichter miteinander eher geteilt als verbunden waren. Die Tatsache, dass die Wahl der zu interpretierten Werke strittig ist, soll nicht heißen, dass sie unbegründet ist. Solche Auswahl des exemplifizierten Materials wurde beglaubigt durch die in den Gedichten der oben genannten Dichter auftretenden lyrischen Situationen, Bilder, Motive oder Figuren, deren Kern die Überquerung der „Schattenlinie“, durchdringender Eindruck von der radikalen Zeitschrumpfung und vom Identitätswandel sind. Die Sache ist, dass eins der ersten Alterungssymptome – was nicht selten für lebenserfahrene Menschen sehr überraschend ist – allmähliche Identitätsschwierigkeiten sind. Man kann sogar die These aufstellen, dass der Zustand der spezifischen von dem Menschen erfahrenen Inkohärenz eins der Hauptthemen der meisten, dem Alter gewidmeten Werke wird. Genauso ist es auch im vorliegenden Buch – man kann sogar sagen, dass vielschichtige Deskription der Metamorphosen, die dem alternden Subjekt zuteil werden haben den größten Einfluss auf die Struktur seiner Fabel ausgeübt. Davon zeugen sowohl die individuelle Absicht, eine gewisse kohärente Einheit zu schaffen, als auch narrative Dimension der Gedichte, die zusammen gelesen eine bestimmte übergeordnete Ordnung bilden und eine mehrstimmige obwohl auch fragmentarische Geschichte kreieren. Die Geschichte auf dem Gebiet der Literaturanthropologie, denn doch der Meinung gemäß, dass die Fiktion nicht selten die Wahrheit am besten ausdrücken kann – sind die in aufeinanderfolgenden Kapiteln weiterspinnenden Geschichten von den Gedichten und deren Helden auch die Erzählungen über deren Schöpfer und über die Welt, in der diese Gedichte entstanden worden sind.

Spis treści

Życie, epepeja rozkładu / 7

Udomowienie / 65

Leżenia / 125

Uchodzenie / 141

Otłuszczanie / 151

Lustrowanie / 167

Wyobcowanie / 181

No future! / 207

Umierania / 225

Żegnania / 239

Bibliografia / 293

Nota bibliograficzna / 312

Indeks osobowy / 313

Summary / 323

Zusammenfassung / 325

Redaktor
Małgorzata Pogłódek
Projektant okładki i strony tytułowej
Magdalena Nazarkiewicz
Redaktor techniczny
Barbara Arenhövel
Korektor
Marzena Marczyk
Łamanie
Bogusław Chruściński

Copyright © 2015 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-631-2
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-632-9
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 20,5. Ark. wyd. 27,0. Papier
Munken Polar 100 g, vol. 1,5   Cena 50 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: EXPOL P. Rybiński, J. Dąbek
Spółka Jawna, ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

CENA 50 ZŁ
(+ VAT)

Więcej o książce

ISSN 0208-6336

ISBN 978-83-8012-632-9

GRZEGORZ OLSZAŃSKI

WIEK MĘSKI: EPOPEJA ROZKŁADU

